

JEAN-LOUIS BACQUE-GRAMMONT AND EMERİ VAN DONZEL, *Comité International d'Etudes Pré-Ottomanes et Ottomanes. VIth Symposium, Cambridge 1-4th July 1984, Paris-İstanbul-Leiden 1987*, 304 sayfa. Published under the sponsorship of the French Institut of Anatolian Studies (Istanbul) and the Netherlands Institut for the Near East (Leiden). Basım ve satışını üstlenen: İstanbul'daki Divit Matbaacılık ve Yayıncılık A.Ş.Fiyatı yazılı değil. Varide Turcica IV.

Osmanlı araştırmalarını uluslararası platforma çekmek için kurulan komitenin altıncı toplantısının bildirileri bir kitap halinde yayınlanmış bulunuyor. Komitenin başkanı değerli türkolog Robert Mantran'ın sunuş yazısından öğrendiğimize göre, Arap ülkelerine ait olanlar başka bir ciltte, Anadolu ve Avrupa'daki Osmanlı eyaletlerini ilgilendiren yazılar elimizdeki cilt içinde yayınlarına sunulmuştur. Kongrenin başarılı geçmesinde büyük emeği bulunan Susan Skilliter, ne yazık ki şimdi aramızda değildir. Sayın türkolog bunu bir dolu saygı belirten satırlarında dile getiriyor. Bu satırların da yazarı, Skilliter'i *Erdem* dergisinde saygı ile anmıştır.

Araştırmalar, ilgilendirdikleri konulara göre, bir zamandizimi sırası içinde verilmiştir. Böylece içindekiler kısmını izleyenler için bir kolaylık sağlanmıştır. Bu tarz kongrelerin yayın yolu ile bilim dünyasında tanındığını biliyoruz. Napoli'de toplanan kongreden sonra yayınlanan bu altıncı kongreden başka hangisinin yayınlandığını bilmiyoruz. Toplayanların bu girişime kayıtsız kalıp ihmal etmelerini doğru bulma olanağı yoktur. Fransız'lar üzerlerine düşen görevi yerine getirmekle bu alandaki ciddiyetlerini bir kere daha ortaya koymuş bulunuyorlar. Düzenleyen ülke ve kuruluşların bu örneği her zaman göz önünde tutmalarını dileriz.

Makalelerin yazarları ve başlıkları şunlardır: Emel Esin, "Bayrak. Some motifs of Ottoman Turkish flags and flag-pole finials" s.1-12, bayraklardaki Zülfikar ve Ejder motiflerinin işlendiği, bol resimli bir araştırmadır. Joseph Matuz "El-mahruse und verwants" s.13-17, belgelerimizin yayınında son yıllarda büyük bir hamle içinde bulunan sayın araştırmacı, ilginç bir detaya değiniyor. Hans-Peter Laqueur, "Osmanische Grabsteine als demographische Quelle?" s.19-21. Keith Hopwood, "Türkmen, bandits and nomads: problem and perceptions" s.23-30.Michel Balivet "L'expédition de Mehmed Ier contre Thessalonique: convergences et contradictions des sources" s.31-37. J.M.Rogers, "An Ottoman palace inventory of the reign of Beyazid II" s.39-53, Topkapı Sarayı Arşivi'nde bulunan bir envanter defterine göre, ülke içindeki lüks malların alım ve satımına ait bir değerlendirmedir. Osmanlı ticaret kavramı ve evrimi üzerinde de durulmaktadır. İldiko Beller-Hann "Ottoman perception of China" s.55-64. Jean-Louis Bacqué-Grammont "Une lettre d'Ibrahim Paşa à Charles-Quint" s.65-88, Paris'deki özgün metnin satır halinde fotokopi yayını ve ayrıca değişik çevirilerinin karşılaştırılması yapılmıştır. Nicolas Vatin "Sur quelques propos géographiques d'Ibrahim Pacha, Grand vizir de Soliman le Magnifique (1533)" s.89-98, Osmanlılar arasında dünya kavramının incelendiği bir makaledir. Thomas D.Goodrich "Some unpublished sixteenth century Ottoman maps." s.99-103. Milan Vasic "Die türkischen Konversationsbücher als Quellen für die geschichte Bosniens und der Herzegovina im 15. und 16. Jahrhundert" s.105-113, mufassal ve mücmel defterler diye tanıdığımız serinin Bosna-Her-

sek tarihi araştırmaları içindeki yerinē değiniyor. Machiel Kiel "Population growth and food production in 16th century Athens and Attica according to the Ottoman *Tahrir Defsters*" s.115-133, Balkan yarımadasındaki Türk varlığı üzerinde uzun zamandan beri çalışan müellifin, kullanmamızın zor olduğu dış yayınlar ile Türk kaynaklarını karşılaştırarak gerçekleştirdiği bir araştırma değildir. Harita ve çok başarılı yaptığı istatistik karşılaşmaları da katmıştır. Marie-Mathilde Alexandrescu-Dersca-Bulgaru "Une relation venitienne sur l'Empire Ottoman à l'époque de Süleyman le Magnifique" s.135-145, Bernardo Navagero adlı Venedik temsilcisinin 1553 tarihinde, İstanbul'daki görevini bitirdikten sonra, yasa gereği vermesi gerekli Türkiye hakkındaki sefaretnâmesinin detaylı bir tahlilidir. Osmanlı mâlî gücü hakkında en eski bilgilerden birisini veren Navagero'nun bu metninin yeni bir karşılaştırılması neři kaçınılmazdır. Bruno Simon "Quelques remarques sur la relation de Marin Cavalli, bayle à Constantinople (1560)" s.147-157, Venedik kaynakları üzerinde detaylı bir şekilde durup karşılaştırmalara da giren bildiri sahibinin güzel sonuçlara ulaşan bir araştırmasıdır. Gülgün Üçel-Aybet, "An analitical study of the administrative and social policy of the Ottoman state (16th and 17th centuries)" s.159-170. Caroline Finkel "The Ottoman campaign account books (Sefer Ruznamçesi) as a guide to military activity, 1593-1606" s.171-183, Osmanlı seferleri sırasında tutulan hesaplar ve diğer masraflara ait kayıtların değerlendirilmesi ve önerileri bulunmaktadır. Rifaat Ali Abu-el-Haj, "*Fitnah, Huruc ala al-Sultan and Nasihat: Political struggle and social conflict in Ottoman society 1560's-1700's*" s.185-191. Robert Mantran "Images de Galata au XVIIe siécle" s.193-202. Elöd Vass, "The Ottoman documents in the Hungary from the XVIth to the XVIIth century" s.203-207, Macaristan'ın muhtelif yerlerindeki arşivlerdeki Türk malzemesi üzerinde bir derlemedir. Michéele Nicolas "Decouverte de la flore anatolienne par les voyageurs occidentaux à partir du XVIe siécle s.209-216. Klaus Kreiser "İzzi Süleymân Efendi und seine stiftung für der konvent des Şeyh Murâd: anmerkungen im 18. jahrhundert auf grund zweier privater *Defsters*" s.217-223. H.G.Yurdaydın "Gens, animaux, oiseaux et tradition litteraire" s.225-230. İlber Ortaylı "Reforms of petrine Russia and Ottoman mind" s.231-232. Jacob M.Landau "Saint-Priest and his *Mémoire sur les Turcs*" s.233. Ekmeleddin İhsanoğlu "Some critical notes on the introduction of modern sciences to the Ottoman state and the relation between science and religion up to the end of the nineteenth century" s.235-251. Bayram Kodaman "La Sublime Porte et les tribus de l'Anatolie orientale aprées le Tanzimat" s.253-257. Mim Kemal Öke "Prof.A.Vambery's personal recollections of Abdülhamid II and his reign" s. 259-273. Richard L. Chambers "A 19th Century Ottoman statement on Islam: Ahmed Cevdet Paşa's *Cevapname-i Fetva-penah*" s.274. M.Şükrü Hanoęlu "The constitutional movement of 1908 according to documents of the Ottoman Committee of Union and Progress" s.277-285. Osman Okyar "The Union and Progress Commitee and the Turkish Republic (Ottomanism and Nationalism)" s.287-299. Erik Jan Zürcher "Young Turk memoir as a historical source: The case of Kâzım Karabekir's *İstiklâl Harbimiz* (a Summary)" s.301-302.

Kalıcı kitaplarına bir yenisini katan enstitünün, kendi ülkesinde yapılmayan bir toplantının tutanaklarına sahip çıkıp da bilim dünyasına sunması, katılanlar kadar, sonradan bu satırları okuyanlar tarafından da takdirle anılacak bir tutumdur. Kendileri bu ürünleri ile de her zaman övüneceklerdir.